

1) Προσθέτω τι εἰς τὸ ἐλλιπὲς καὶ συμπληρώνω τοῦτο ἐνθ' ἄν.: 'Ελείπα λ-λατάκια κ' ἐνάσωσέν τα (ἐλείπον ὀλίγα κτλ.) Σύμ. Αὐτὸς σὰν ἔρθῃ καὶ δῇ πῶς τὰ 'καμαν μισὰ τ' ἀνασώνει Χίος || Ἄσμ.

'Ἄλε τὸ νοῦ 'ς τὴ ζυαριά, 'άλε, καμπάνισέ το, κί ἃ λείπη ἀπὸ τὴ ζυαριά, 'άλε καὶ 'νέσωσέ το ('άλε = βάλε) Κάσ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἑρωφίλ. ἀφιέρωσ. στ. 39 «... πλῆθος ν' ἀνασώσης | γυρεύγεις, μοῦ 'λεγε συχινιά, τῇ θάλασσας τῇ τόσης | μ' ἕνα θολὸ κι ἀπόμικρο ποτάμι...». Συνών. ἀποσώνω. 2) Ἐπιρράπτω Α.Ρουμेल. (Φιλίππουπ.)

ἀνάσσωμα τό, ἀμάρι. ἀνάσουμα Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.) ἀνέσωμα Σίφν.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνασώνω. Πβ. καὶ μεσν. οὐσ. ἀνάσωμα.

1) Προσθήκη τεμαχίου ὑφάσματος εἰς ἔνδυμα, ἐπίγραμμα Α.Ρουμελ. (Φιλίππουπ.) 2) Ἡ ἄκρα τοῦ ὑφάσματος ἢ ἀναδιπλουμένη καὶ ραπτομένη ἐσωτερικῶς κατὰ τὴν ραφὴν ἐνδύματος Σίφν.: Δὲν εἶχεν ἄλλο ἀνέσωμα τὸ παντελόνι. Συνών. γύρισμα, φάρδετα, χάρι.

ἀνατάζω, ἀνατάσσω Κρήτ. Πελοπν. (Σουδεν.) ἀνατάσσουν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.) ἀνατάζω Πελοπν. (Βούρβουρ.) ἀνατάζου Μακεδ. (Νάουσ. κ. ἁ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.) ἀνετάσσω Α.Κρήτ. 'νετάσσω Α.Κρήτ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ ρ. τάζω. Πβ. καὶ μεταγν. ἀνατάσσω.

Α) Μετβ. 1) Τακτοποιῶ, διευθετῶ τὰ τῆς οἰκίας Κρήτ. β) Περιτοιοῦμαι Κρήτ.: Λέω νὰ πὰ' τοῦ γράψω τὸ πρῶμα μου γιὰ νὰ μὲ 'νετάζῃ 'ς τὰ γέρα μου. Νὰ πὰς νὰ τσ' ἀνετάξῃς 'ς τὰ ὑστερνά δῶς νὰ σοῦ γράφουνε καὶ τὸ πρῶμα δῶς. Ἀμοναχός τ' ἀνετάσσεται 'ς τὸ σπῖτι καὶ τὰ καταφέρνει μὴ χαρά! 2) Ὑπόσχομαι Μακεδ.: Ἄσμ.

Γιὰ τὸν ἕνα γιὰ τὸν ἄλλον | χίλια γράφτ', χίλια τάζ', γιὰ τ' ἱμένα τὸν μγάλου, | τίποντα δὲν ἀνατάζ'.

III) Ἀνακαλῶ τι τὸ ὁποῖον ἔκαμα, μετανοῶ διὰ τι Μακεδ. (Νάουσ.): Δὲν ἀνατάζου τοῦ καλὸ π' ἔκαμα.

Β) Ἀμτβ. 1) Αὐξάνομαι, ἀναπτύσσομαι, εὐδοκιμῶ, ἐπὶ φυτῶν Πελοπν. (Βούρβουρ. Σουδεν.) Στερελλ. (Αἰτωλ.): Ἀπὸ τὰ πολλὰ νερὰ δὲν ἀνάταζαν τὰ γεννήματα Βούρβουρ. Δὲν ἀνέταξε καθόλου ὁ καπινὸς ἀπὸ τὴν ξηραῖλα Σουδεν. Ἀμα δὲ δώξ' ἤλιους, δὲν ἀνατάζ'νι τὰ τριφύλλα Αἰτωλ.

2) Ἐξέρχομαι τοῦ κελύφους, ἐπὶ νεοσσῶν Καλαβρ. (Χωρίο Ροχούδ.)

ἀνάταμα τό, Δ.Κρήτ. ἀνέταμα Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

Περίθαλψις, περιποίησης: Ἐκάμανέ δου ἕνα ἀνέταμα ἀπὸν δὲ δὸ λογάριζε, μέρα νύχτα ἦσαν οἱ κακομοῖροι 'ς τὸ κρεββάτι δου ἀποπάνω! Συνών. ἀνάταξι, περιποίησι.

ἀνατανυτό τό, Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀνά καὶ τοῦ οὐσ. τανυτό.

Ἡ ἔνεκα ἀτονίας ἢ νωθρείας ἢ νοσηρεῶς καταστάσεως τάσις τῶν μελῶν τοῦ σώματος. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀνακλαδητό.

ἀνάταξι ἡ, Δ.Κρήτ. ἀνέταξι Α.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀνατάζω.

Ἀνάταμα, ὁ ἰδ.: Ἐδὰ 'ς τὰ ὑστερὰ δου θέλει πολλὴ ἀνέταξι. Ἀνέταξι θέλει γιὰ νὰ γενῇ καλά.

ἀναταράζω, ἀναταράσσω Δ.Κρήτ. — Λεξ. Ἡπίτ. Ἐλευθερουδ. ἀναταράζω σύννηθ. ἀνεταράσσω Κάρι. Α.Κρήτ. ἀνεταράζω Αἰγιν. Κάρι. Α.Κρήτ. Πελοπν. (Οἶν.) Σῦρ. (Ἑρμούπ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἀναταράσσω.

1) Ἀνακυκῶ, ἀναταράττω τι σύννηθ.: Κάθε φορὰ ποῦ θὰ πίνῃς τὸ φάρμακο νὰ τ' ἀναταράζῃς. Μὴν ἀναταράζῃς τὸν καφέ. Ἀναταράζω τὰ νερὰ - τὸ γιαιτρικὸ σύννηθ. Εἶδα νὰ τὸ κάμω γιὰ κοπέλλι δὲ γατέω, οὔλη μέρα γυρίζει 'ς τὰ ρυάκια κί ἀναταράσσει τὰ πηλὰ καὶ φοβοῦμαι πῶς θὰ μοῦ κρυώσῃ Κρήτ. Συνών. ἀναδεύω Α 1, ἀνακατεύω Α 1, ἀνακατῶνω Α 1, ἀναμίγω 1. 2) Κινῶ τι, ταράττω, συγκλονίζω σύννηθ.: Ἀνατάραξε ὁ σεισμὸς τὸ σπῖτι σύννηθ. Ἀναταράσσει ἡ -ῖ- ὄρθα τὰ φτερά τῇ Κρήτ. Μὴν ἀναταράζῃς τὰ κλαριά Λεξ. Δημητρ. Ἀκούονταν ἡ γλήγορη ἀναπνοὴ ποῦ ξέφευγε κί ἀνατάραζε τὰ στήθη τῆς σὰν ἀνθρώπου λαχνησμένου ΓΔροσίν. Ἀγροτ. ἐπιστ. 120. Εἶδανε τὴ γραιὰ πεσμένη χάμου μέσα 'ς τὸ καλαμπόκι ν' ἀναταράζεται Νλουκόπ. ἐν Ἡμερολ. Μεγ. Ἑλλάδ. 1930 σ. 282. Τὰ νεῦρα μου ἀναταράζονταν καὶ 'ς τὸ παραμικρὸ τριζιμο Μποῆμ Ἀγριο-λούλ. 25. Ὅλο του τὸ κορμὶ ἀναταράχτηκε ΧΧρηστοβασ. Διαγων. 62. || Ἄσμ.

Ὁ Δῆμος ἀναστέναξε κ' ἡ γῆς ἀναταράχτη Λεξ. Δημητρ.

Ἀπάνου 'ς τὴν τριανταφυλλὰ | ἔφτειασε ἡ πέρδικα φωλὰ κί ἀναταράχτη ἡ πέρδικα | καὶ 'πέσαν τὰ τριαντάφυλλα Πελοπν. (Οἶν.)

Ἀναταράχτ' ἡ θάλασσα κ' ἔσπασαν τὰ καράβια Ἰων. (Σμύρν.)

Ἀναταράχτη ἡ ἐκκλησιὰ καὶ ὁβήσαν τὰ καντήλια Πελοπν. — Ποίημ.

Ἀναταράζονται οἱ ἐρ'μῆς, ἀχολογοῦν τ' ἀμπέλια ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 2,17. Συνών. ἀναδεύω Α 2, ἀναμίγω 2, ἀνασεύω 1, ἀνατραντάζω, σαλεύω. Καὶ ἀμετβ. κινουμαι Κρήτ.: Φρ. Ὅ,τι π' ἀναταράσσει (μόλις ξῆ). 3) Μεταφ. ταράσσω τινὰ ψυχικῶς, ἐμβάλλω εἰς ταραχὴν, ἐρεθίζω σύννηθ.: Σὰ θυμῶνῃ ἀναταράζει τὸν κόσμον Λεξ. Δημητρ. Μ' ἐνετάραξε μὲ τὰ λόγια του Κρήτ. Τὸν εἶδα κ' ἐνεταράχτηκα αὐτόθ. Ἀναταράσσεται κί ἀγριεύει Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Οἱ χωριάτες γῦρο 'ς τὰ χωριά εἶχαν ἀρχίσει ν' ἀναταράζονται καὶ τὸ μεγάλο κίνημα τοῦ σηκωμοῦ δὲν ἦταν μακριὰ ΓΒλαχογιάνν. Τὰ παληκάρι. 50. || Ἄσμ.

Τσ' ὄντες τὴν εἶδ' ὁ βασιλεὺς ὅλος ἀνεταράχτη τσ' ἀφ' τὰ νύχι' ὡς τὴν κορφὴ ἐννεὰ φορὲς ἀλλάχτη Αἰγιν. — Ποίημ.

Καὶ κάποτε φυτρώνει μέσ' 'ς τὰ σπλάχνα μας κί ἀναταράζει κάποτε τὸ λογισμό μας καὶ θλιμμένο τόσο ἢ τόσο φοβερὸ ποῦ τὸ κρατᾶμε μυστικὸ κί ἀπὸ τὸ ἴδιο τὸ ἐγὼ μας

ΚΠαλαμ. Ἀσάλ. ζωή² 109. Ἡ σημ. καὶ μεταγν. Πβ. Πλουτάρχ. Φάβ. 26 «ὥστε τὴν πόλιν αὐθις ὑπὸ τῶν λόγων τούτων ἀναταράττεσθαι». Πβ. ἀναδεύω Β 1, ἀνακατῶνω Β 1, ἀνασεύω 3, ἀναστατῶνω. 4) Μέσ. αἰσθάνομαι τάσιν πρὸς ἐμετὸν Κρήτ.: Μόνο νὰ θωρῶ τὰ φαητὰ τῇ ἀναταράσσομαι. Ἡ σημ. καὶ μεσν. Πβ. Σαχλίκ. Γραφαὶ καὶ ἀφηγήσεις στ. 375 (ἔκδ. Wagner σ. 92) «κί ἀναταράσσομαι καὶ γὼ ὑπὸ τῆς μεθυσιᾶς του». Πβ. καὶ ἀρχ. Ἀριστοφ. Νεφ. 386 «ἐταράχθης τὴν γαστέρα». Συνών. ἀναγουλεύομαι 1, ἀναγουλιάζω 3, ἀναγουλίζω 1, ἀνακατεύομαι (ἰδ. ἀνακατεύω Α 2β), ἀνακατῶνομαι (ἰδ. ἀνακατῶνω Α 2β), ἀναρρεύομαι 1β.

ἀνατάραμα τό, ἀνατάραγμα Λεξ. Πρω. Δημητρ. ἀνατάραμα ΓΒλαχογιάνν. Τὰ Παληκάρι. 99 — Λεξ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. ἀναταράζω.

